

ÅRSRAPPORT 2018

Moss
Råde
Våler
Rygge

TryggEst.no
Bufdir

TryggEst

Er du bekymret for at en sårbar voksen utsettes for vold og overgrep?

Ring TryggEst i Mosseregionen på **69 25 05 50**. KriSesenteret i Moss tar imot din bekymring, og koordinerer TryggEst-teamet, som vil håndtere saken videre.

KriSesenteret i Moss IKS
døgnåpen telefon 69 25 05 50
post@kriSesenteret-moss.no
www.mosskriSesenter.no
pb 2093, 1521 Moss
org. nr 99 28 36 229

Hjelpetilbudene i Mosseregionen:
utenvold.no

Innhold

Oppsummering	3
Formål.....	3
Utviklingsprosjekter	4
Nasjonalt pilotprosjekt: «TryggEst»	4
Nasjonalt prosjekt: «Krisesentertilbudet til sårbare grupper».....	4
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner i Mosseregionen	5
Krisesenterbygget.....	5
Undervisning i skolene.....	5
Barneaktiviteter.....	6
Gratis advokatbistand	6
Informasjon og foredrag.....	7
Nasjonal deltakelse.....	7
Organisasjon.....	7
Representantskapet.....	7
Eierstyring.....	8
Styret.....	8
Krisesentersekretariatet	8
Etske retningslinjer	8
Likestillingsarbeidet.....	8
Økonomi	9
Offentlige tilskudd	9
Prosjektmidler	9
Gaver	9
Personal.....	9
Ansatte og studenter	9
Kompetanseutvikling.....	10
Arbeidsmiljø - HMS.....	10
IKT	10
Krisesentertilbudet	10
Botilbudet.....	10
Tilrettelegging for kvinner med minoritetsbakgrunn.....	11
Risikovurdering	11
Arbeid med barn og ungdom.....	11
Dagtilbudet.....	12
Telefonveiledning.....	12
Kvinner utsatt for menneskehandel (ROSA).....	12
Juridisk bistand	13
Samtalegrupper	13
Nettverkstreff og barnegrupper.....	13
Tilrettelegging for kvinner med nedsatt funksjonsevne	13
Krisesentertilbud til menn	13
Statistikk.....	14
Tendenser	14
Beboere	15
Brukerevalueringer - beboere	19
Dagbrukere	19
Prosjektmidler - oversikt.....	21
Styrets årsberetning.....	22

Oppsummering

Krisesenteret i Moss er et lavterskeltilbud og dekker krisesentertilbudet i samarbeidskommunene Moss, Rygge, Råde og Våler. Krisesenteret tilbyr voldsutsatte et trygt sted å bo, dagsamtaler, veiledning over telefon, foreldreveiledning, arbeid med barn og unge, grupper, nettverk og praktisk bistand opp mot resten av hjelpeapparatet. Botilbudet til voldsutsatte menn kjøpes av Krise- og Incestsenteret i Fredrikstad. Det er etablert en skjermet enhet i tilknytning til krisesenterbygget slik at sårbare grupper også har et botilbud på krisesenteret.

Antall brukere av krisesenteret har hatt en svak økning siste tre år. Antallet komplekse og relativt alvorlige saker øker, og samarbeidet med politiet er tett. Det er fortsatt utfordrende for beboerne å skaffe egen bolig. Gjennomsnittlig botid på krisesenteret er 44 døgn.

Krisesenteret har mottatt kr 790.000,- i prosjektmidler (fra BUFdir, Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging (Justisdep), Statens sivilrettsforvaltning, OU-midler, Gjensidigestiftelsen og private givere). I tillegg mottok eierkommunene til sammen kr 860.000,- i forbindelse med det nasjonale pilotprosjektet «TryggEst» som krisesenteret koordinerer.

Krisesenteret har et koordinerende oppfølgingsansvar for Handlingsplan mot vold i nære relasjoner i Mossregionen (2015-2019) og har vært prosjektleder for omfattende og systematisk undervisning til ansatte og elever på 5. og 8. trinn i samarbeid med skolene og helsesøster. Det startet opp en arbeid med informasjon om vold i nære relasjoner, rettigheter og hjelpetilbudene i Mossregionen til minoritetsmiljøer og unge ledere i frivillig sektor.

Prosjektrådmann i Nye Moss orienterte representantskapet om at Moss og Rygge vil melde uttreden fra IKS'et og at det anbefales at krisesenteret blir heleid av Nye Moss etter vertskommunemodellen.

Formål

Alle kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold i nære relasjoner skal gjennom krisesenterets tilbud få hjelp til et liv uten vold. Med «alle» menes også sårbare grupper som personer i aktiv rus, med psykiske lidelser og funksjonsnedsettelse. Tilbudet ved krisesenteret skal være faglig forankret i henhold til nyere forskning, og skal inneholde elementer som ivaretar hele mennesket slik at brukere raskt kommer seg videre til et liv uten vold. Krisesenteret drives ut fra prinsippet hjelp til selvhjelp.

Driften ved krisesenteret følger *Lov om kommunale krisesentertilbud (2010)*. Virksomhetens selskapsavtale bygger på *krisesenterloven* og *Lov om interkommunale selskaper (1999)*.

Utviklingsprosjekter

Nasjonalt pilotprosjekt: «TryggEst»

TryggEst betyr «å være trygg» og er en modell for vern av personer over 18 år som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv mot vold og overgrep. Ansatte, familie eller venner kan melde fra om en bekymring for en risikoutsatt voksen til et tverrfaglig team bestående av personer med kompetanse på vold og ulike sårbare grupper (rus, psykiatri, funksjonsnedsettelse, demens). Teamet vil ta videre stilling til saken. TryggEst er et nasjonalt prosjekt i regi av Barne- ungdoms- og familiedirektoratet som kommunene Moss, Råde, Våler og Rygge deltar i. Det er utarbeidet en samarbeidsavtale mellom de fire kommunene og krisesenteret, og styringsgruppe og operativ gruppe fra kommunene koordineres fra krisesenteret.

I prosjektets første virkeår har det vært fokus på etablering av meldesystem, mottaksrutiner, informasjon og kompetansespredning. Operativt team var klar til å ta imot saker 1. oktober. Første innmeldte sak kom 5. oktober. Operativt team har mottatt til sammen 3 saker, der 1 sak har vært må-sak, 1 sak som ikke har tilhørt prosjektets kommuner og 1 sak har vært mangelfull og bør-sak. Én av sakene er lukket, for de andre to sakene vurderes tiltak i 2019.

Nasjonalt prosjekt: «Krisesentertilbudet til sårbare grupper»

Mosseregionens kommuner har deltatt i et nasjonalt prosjekt i regi av BUFdir der ulike modeller for å gi et krisesentertilbud til sårbare grupper prøves ut.

Med sårbare grupper menes voldsutsatte som på grunn tilleggsproblematikk ikke kan bo i et bofelleskap som krisesenteret er i dag (funksjonsnedsettelse, psykiske lidelser, rusproblematikk, psykisk utviklingshemming, alderdomssvekkelse m.fl).

En skjermet enhet på krisesenteret er klar til bruk. Informasjonsarbeid til brukergrupper og kommunens ansatte pågår.

Rom 23 - ny skjermet enhet ved krisesenteret.

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner i Mosseregionen

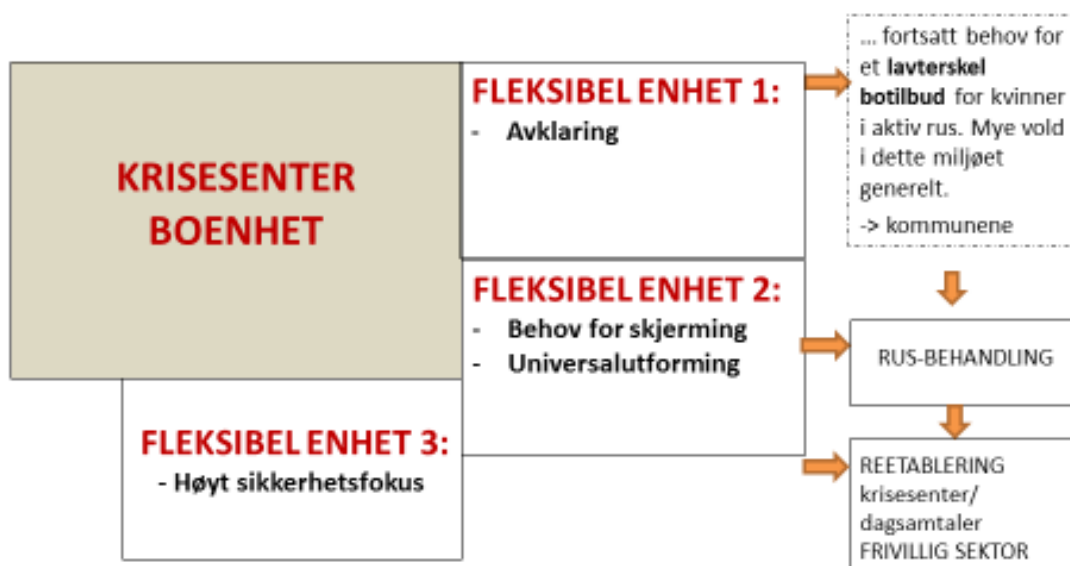
Krisesenteret er Mosseregionens kompetansesenter innen vold i nære relasjoner, og har det koordinerende ansvaret for oppfølging av tiltakene i Mosseregionens handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2015-2019). Som kommunens kompetansesenter for vold i nære relasjoner tilbyr krisesenteret også veiledning og bistand til ansatte i kommunene.

Ca 85% av tiltakene er gjennomført, og statusrapport pr. 01.06.18 er sendt rådmennene. Arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra kommune er etablert, med mål om å fullføre tiltakene i handlingsplanen. Fokus i 2018 har vært forebyggende arbeid rettet inn mot minoritetsmiljøer og ungdomsledere i frivillig sektor. Arbeidet finansieres av midler mottatt i forbindelse med Justisdepartementets Samordningspris for 2017.

Krisesenterbygget

Saksfremlegg er oversendt rådmennene, og vil bli behandlet når eierstrukturen er avklart i forbindelse med Nye Moss fra 2020.

I saksfremlegget fremgår behovet for skjermingsenheter for å kunne gi risikoutsatte voksne et botilbud på krisesenteret, samt behovet for utvidede fasiliteter og sikkerhet for å kunne ivareta dagens og fremtidens krisesentertilbud på en forsvarlig måte.

Modell for mulig nybygg.

Undervisning i skolene

Systematisk undervisning i samarbeid med skolene og helsesøster med midler fra Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging. Informasjon til lærere i forkant, undervisning på alle 5., 8. trinn og vg2, og tilbud om tett oppfølging av skole og elever i etterkant av undervisningen.

Resultater i 2018:

- 1290 elever er nådd
- Ca 40 oppfølgingsamtaler i etterkant av undervisning på skolene
- 20 bekymringsmeldinger til politi/barnevern, dvs ca 1-3 bekymringsmelding pr skole
- 2 besøk til overgrepsmottaket med elever, etter samtale og avdekking
- Bistår i akuttsaker der overgrepsmottak og politi inngår

Tilbakemeldinger fra samarbeidende parter:

- *Med krisesenterets spisskompetanse og erfaring, blir det en tyngde i det som formidles til elevene. Elevene opplever det som trygt å komme å prate om et tema de ser de voksne tåler, samt at lærere opplever det som godt å få inn ekstern ekspertise som både kan være forebyggende og avdekkende.*
- *Krisesenteret en god sparringspartner ved drøfting av navngitte elever/familier, og anonyme kasus.*
- *Ved å ha Krisesenteret som en samarbeidende instans, økes kontakten og samarbeidet mellom instanser, noe som er viktig da vi har felles mål: barnets beste.*
- *Lærere har i etterkant av undervisningen kommet og sagt at man nå har en større forståelse av eleven(s) atferd da alvorlige familieforhold har kommet frem.*
- *Samarbeidet har resultert i flere barnevernsmeldinger, tettere kontakt med elevene, samt viktigheten av å øke kunnskapsnivået til elevene om denne problematikken.*
- *Skolehelsetjenesten trakk frem Krisesenterets systematiske arbeid med tiltakskort som positivt for skolene. De rapporterer at skolene bruker tiltakskort om mistanke om vold jevnlig. Når vi skal lage tiltakskort for bekymring om rus, ønsker SLT-nettverket å bruke tiltakskort mot vold som inspirasjon.*

Barneaktiviteter

Med midler fra private givere og organisasjoner tilbys det i dag regelmessig:

- Friluftaktiviteter
- Barnebursdager i samarbeid med Sanitetskvinnene lokalt
- Ukentlige aktiviteter og turer for barna og deres mødre

Gratis advokatbistand

Gratis advokatbistand for kvinner som ikke har krav på gratis advokathjelp (med midler fra Statens Sivilrettsforvaltning). 27 personer har benyttet tilbudet med tilsammen 51 timer, som betyr gjennomsnittlig 1,9 time pr bruker. Det har vært ukentlig annonsering i Moss Avis som også har medført henvendelser fra voldsutsatte som ønsker å benytte det øvrige krisesentertilbudet.

ADVOKATBISTAND?
(barnefordeling, oppgjør/skifte, opphold, barnevern etc)

Et gratis tilbud til deg som kan være utsatt for psykisk eller fysisk vold fra partner og som trenger råd og veiledning fra advokat om rettigheter, muligheter og saksgang. Personlig oppmøte, telefonmøte eller epost. Du kan være anonym.

Timen bestilles ved å ringe
Krisesenteret i Moss 69 25 05 50
(døgnapent)
mosskrisesenter.no

Tilbudet finansieres av Statens Sivilrettsforvaltning

 Hjelpetilbud i Mossregionen:
utenvold.no

Informasjon og foredrag

Ansatte ved krisesenteret holder foredrag om vold i nære relasjoner, krisesenterets tilbud og forebyggende arbeid. I 2018 har aktiviteten vært svært høy særlig på grunn av prosjektene TryggEst der informasjon til kommunene har hatt et særlig fokus. Det har også vært stor interesse for informasjon og foredrag om TryggEst nasjonalt, samt for prosjektene Undervisning i skolene, Krisesentertilbudet til sårbare grupper og Mosseregionens handlingsplan mot vold i nære relasjoneregionen. Krisesenteret i Moss har bl.a holdt foredrag ved følgende, større arrangementer:

- Drammensregionens interkommunale krisesenter og Buskerudregionens incestsenter
- Konferanse for samarbeid og samhandling i arbeidet mot vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep.
- Nasjonal konferanse for SLT koordinater i Drammen

Nasjonal deltakelse

- Daglig leder stiller som én av to representanter fra krisesentersekretariatet under Justisdepartementets årlige: «Forum for samarbeid mellom frivillige organisasjoner og nasjonale myndigheter i arbeidet mot vold i nære».
- Daglig leder deltar i referansegruppen til kampanjen «Taushet tar liv» i regi av Krisesentersekretariatet og Likestillings- og diskrimineringsombudet.
- Barnefaglig ansvarlig har deltatt i BUFDIR's utvikling av faglig veileder for krisesentrene.

Organisasjon

Krisesenteret i Moss er et interkommunalt selskap som eies av kommunene Moss, Våler, Råde og Rygge.

Representantskapet

Representantskapet har hatt to møter og består av:

Moss	Hanne Tollerud - leder Benedicte Lund - vara Sissel Rundblad Shakeel Rehman – vara
Rygge	Inger-Lise Skartlien - nestleder Finn Blakstad - vara Gerd Louise Molvig - Rune Olsen - vara
Våler	Reidar Kaabbel Karianne Kullerud – vara Brynjar Høidebraaten Britt Johanne Østby - vara
Råde	Rene Rafshol Fredrikke Stensrød -vara Anne-Mari Romuld Hansen (fritatt vervet) Marita Alvær – vara

Eierstyring

Våler kommune har gjennom Indre Østfold kommunerevisjon IKS gjennomført eierskapskontroll av Krisesenteret i Moss IKS der målsettingen har vært å kontrollere om Våler kommune utøver sitt eierskap i tråd med de retningslinjer og føringer som er gitt av kommunestyret i Våler.

Styret

Det har vært avholdt 7 styremøter og styret har bestått av:

Konst. leder	Ida Elisabeth Thorbjørnsen, Rygge (Anne Bramo permisjon fra august)
Medlem	Elisabeth Heltne Åsskau, Råde
Medlem	Gunnar Skallerud, Våler
Medlem	Terje Turøy, Moss
Medlem	Irene Lillejord, ansattes representant
Medlem	Shehryar Khan, Rygge
1. vara	Kari Koppang Fuglevik, Råde
2. vara	Per-William Bertelsen, Moss

Leder i representantskapet stiller som observatør i styremøtene. I tillegg møter daglig leder ved krisesenteret.

Styret har foretatt evaluering av krisesenterets strategiplan (2016-2018). Man avventer avklaring av ny eierstruktur i Nye Moss før ny strategiplan utarbeides.

Krisesentersekretariatet

Krisesenteret i Moss er medlem av Krisesentersekretariatet. Krisesentersekretariatet er en medlemsorganisasjon drevet av 27 krisesentre og som arbeider i forhold til vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. Sekretariatet er et bindeledd mellom krisesentrene, offentlige myndigheter, forskningsmiljøer, kvinneorganisasjoner i inn- og utlandet og samfunnet for øvrig, og en kunnskaps- og kompetansebase som koordinerer og delegerer relevante saker både lokalt og på riksplan og er med på å profilere krisesentrenes arbeid utad.

Krisesentersekretariatet driver ROSA-prosjektet som koordinerer bistand og trygge oppholdssteder til kvinner utsatt for menneskehandel i prostitusjon. På Krisesenteret i Moss har det i 2018 bodd en kvinne tilknyttet Rosaprojektet.

Etiske retningslinjer

Krisesentersekretariatets etiske retningslinjer gjelder for medlemssentrene.

Likestillingsarbeidet

Likestillingsloven fastslår at foreninger som har til hovedformål å fremme det ene kjønns særinteresser ikke trenger å være åpne for begge kjønn (§ 8 siste ledd). Fast ansatte og tilkallingsvakter med brukerkontakt er pr. idag forbeholdt kvinner, jf Selskapsavtalen. Krisesenteret tar imot studenter av begge kjønn.

Krisesenteret i Moss ønsker synliggjøre mishandlingsproblematikkens karakter og omfang, og arbeider for reell likestilling i samfunnet.

Økonomi

Offentlige tilskudd

Krisesentrene normaldrift finansieres gjennom kommunenes rammetilskudd.

Prosjektmidler

I 2018 har krisesenteret mottatt over kr 1,5 mill i statlige prosjektmidler og fra private organisasjoner (se detaljert oversikt bak i rapporten).

Gaver

Private bidrag/gaver brukes til utstyr, klær, gavekort eller også til opplevelser som teaterforestillinger, god mat ved tilstelninger som krisesenteret inviterer til, besøk ved badeland, bowling, Tusenfryd eller en mindre ferietur for beboere, tidligere beboere og deres barn. I 2018 har vi mottatt gaver fra mange frivillige organisasjoner, bedrifter, privatpersoner: Buen kristne skole, Østfoldkirken, Jeløy Rotary, Metodistkirken, Råde Bygdekvinnelag, Stiftelsen Moss feriekoloni, Arbeidstakernes interessekontoret Moss kommune, Halmstad tirsdagsklubb, Rygge Ungdomsskole, Maria Loge Moss, Røde kors, Øråsen barnehage og Linedanceklubben.

Personal

Ansatte og studenter

Krisesenteret hadde ved utgangen av året 8,6 årsverk fordelt på 12 ansatte. Disse har utdanning som sosionom, barnevernspedagog, førskolelærer, pedagog, politi og master i afrikanske/arabiske studier. To ansatte har fått avtalefestet pensjon (AFP) og det er foretatt 2 nyansettelser. I tillegg kommer 2,5 årsverk som jobber i prosjekter finansiert gjennom statlige prosjektmidler.

Krisesenteret har til enhver tid en operativ vikargruppe som tilkalles ved sykdom og ferieavvikling. Inntak og opplæring av nye vikarer skjer én gang i året. Det er utarbeidet retningslinjer for lønnspolitikk ved krisesenteret.

Det er en målsetting for krisesenteret å bidra til økt kunnskap om det å avdekke vold og mishandling av kvinner og deres barn. Spesielt viktig er det at fremtidige yrkesutøvere i hjelpeinstansene får forståelse for kompleksiteten i volds- og mishandlingsproblematikken. I 2018 har vi hatt to studenter fra hhv politi- og sosionomutdanninger.

Kompetanseutvikling

I krisesenterets strategiplan for 2016-2018 heter det: «Ved nyansettelser stilles det krav om høyskoleutdanning eller tilsvarende. Ansatte oppfordres til videreutdanning på høyskolenivå innen faget vold i nære relasjoner, og minimum to ansatte bør ha denne utdanningen.»

I 2012 var andelen ansatte med høyskole 51 %, mens andelen i 2018 hadde økt til 73 %. En ansatt har studiet vold i nære relasjoner.

Ansatte har i løpet av året deltatt på kurs med følgende temaer:

ICDP foreldreveiledning, Prosjektledelse, SARA risikovurderingsverktøy, Menn utsatt for vold, Skadelig seksuell adferd, Sårbare grupper, Samtaler med barn, Selvmordsrisiko, Istanbulkonvensjonen, Fagveileder for krisesentrene (BUFdir), TryggEst metodikk, ROSA (menneskehandel), Kommunikasjon, arbeidsglede og livsmestring, Stressmestring, Veilederseminar, Personvernloven og HR.

Arbeidsmiljø - HMS

Krisesenteret har kameraovervåking, innbruddsalarm, brannvarsling, samt gjerde for å hindre innsyn. Ansatte og vikarer har fått internkurs i HMS-rutiner med brann- og sikkerhetsøvelse.

Ansatte får månedlig veiledning i gruppe ledet av ekstern veileder. Det gis også tilbud om individuelle samtaler ved behov. Personalmøter avholdes hver 6. uke. Krisesenteret i Moss er tilknyttet bedriftshelsetjenesten Stamina.

IKT

Krisesenteret benytter IKT-tjenester fra Moss kommune. Daglig journalføring skjer i registreringssystemet Socio.

Krisesentertilbudet

Krisesenteret i Moss er et lavterskeltilbud og dekker krisesentertilbudet i samarbeidskommunene Moss, Rygge, Råde og Våler. Det er fritt krisesentervalg og krisesenteret er åpent for brukere fra andre kommuner. Overflytting mellom krisesentre skjer i hovedsak av sikkerhetsmessige årsaker.

Botilbudet

Krisesenteret i Moss gir et botilbud til kvinner og deres barn i en akutt og vanskelig situasjon. I arbeidet vektlegger vi det å være medmennesker, samtalepartnere og rådgivere på kvinnenens egne premisser. Våre beboere har ofte levd lenge med vold av ulik art, og mange er plaget av angst og traumer når de kommer til oss. Sammen med kvinnen kartlegges hennes situasjon og det tas utgangspunkt i kvinnens ønsker om hjelp.

Å bryte ut av en voldelig relasjon er for de fleste en krevende prosess. Det er ofte behov for å søke bistand hos ulike hjelpeinstanser som advokat, politi, nav, barnevernet, familievern, innvandrermyndigheter, skole, barnehage, arbeidsplass, lege, psykolog, psykiatrisk poliklinikk, barne- og ungdomspsykiatrien med flere. Krisesenteret i Moss bistår med å formidle kontakt til de rette instansene.

Krisesenteret har sju beboerrom, to bad og ett toalett, felles stue og kjøkken, lekerom, sanserom og ungdomsrom. Det avholdes ukentlige husmøter med beboerne der hus- og sikkerhetsregler går gjennom. Det arrangeres jevnlig sosiale aktiviteter for beboere og tidligere beboere – det kan være yoga, mat fra hjemlandet, malekveld, felles middager, kinobesøk, bowling, spa mm.

Tilrettelegging for kvinner med minoritetsbakgrunn

Hjelparbeid overfor kvinner med minoritetsbakgrunn er på mange måter mer omfattende og ressurskrevende enn arbeid med etnisk norske kvinner. Dette skyldes for en stor del at et flertall av beboere med minoritetsbakgrunn har lite nettverk og varierende grad av språkproblemer. Mange har også lite kjennskap til det norske samfunnet, særlig hva gjelder rettigheter og plikter. Dette bidrar til at mange har problemer med å orientere seg i det offentlige hjelpeapparatet. Særlig ser vi at mange kvinner med minoritetsbakgrunn har utstrakt behov for krisesenterets praktiske bistand og samtaletilbud også i lang tid etter utflytting til egen bolig. Dette arbeidet er ekstra ressurskrevende.

Tolk benyttes ved behov i all dialog med kvinnen og hennes barn.

Krisesenteret samarbeider med frivillige organisasjoner som Frivilligsentralen og Home-Start som tilbyr treffpunkt for å skape et større nettverk rundt kvinnen.

Risikovurdering

Sammen med beboere foretas det intern risikovurdering ved inntak. Politiet kontaktes ved høyrisiko og der det kan være behov for oppfølging etter risikokartleggingsverktøyet SARA.

Arbeid med barn og ungdom

Krisesenteret har 2,8 årsverk med barnefaglig ansvar spesielt. Arbeid med barn og ungdom er en viktig del av den jobben vi gjør på krisesenteret. Gjennom samtaler med mor og miljøobservasjoner blir barnas behov kartlagt. Der barnet eller ungdommen aldersmessig eller utviklingsmessig vurderes å være i stand til det, er vi opptatt av at også de skal ha mulighet til å benytte sin rett til medbestemmelse og si noe om hva de tenker de selv har behov for. Mål og rammer for det videre arbeidet blir deretter utarbeidet i nært samarbeid med mor. Foreldreveiledning er en integrert del av arbeidet. Krisesenteret har sanserom som benyttes til avslapning og samtaler. Vi har også hatt som mål å bidra til at barn ved senteret deltar i aktiviteter utenfor senteret og arrangerer jevnlig utflukter.

Krisesenteret har to heldags barnehageplasser (3-6 år) i to ulike barnehager som beboerne benytter.

Rutiner for informasjonsoverføring mellom krisesenter og skole er utarbeidet innenfor rammen om taushetsplikten.

Fast utendørs aktivitetsdag for barna på senteret er gjennomført ukentlig store deler av året. Slike aktiviteter kan være lekeland, badeland, teater, restaurant, baking, bursdager, turer, julearrangementer og julegaver.

Dagtilbudet

Krisesenteret i Moss tilbyr samtaler, veiledning og praktisk bistand til kvinner og deres barn som ikke har behov for å bo på senteret.

Mange av disse kvinnene har vært beboere ved senteret tidligere og har behov for støttende samtaler for å bearbeide volds- og mishandlingsopplevelser i kortere eller lengre perioder etter utflytting. Vår erfaring er at ytterst få kvinner som benytter seg av vårt oppfølgingstilbud, flytter tilbake til voldsutøver. Vi anser derfor tett oppfølging etter utflytting som en svært viktig del av krisesenterets hjelpetilbud.

En rekke kvinner som ikke har vært beboere ved senteret, benytter seg også av denne lavterskelmuligheten for hjelp og støtte gjennom dagsamtaler. Vi ser at kvinner som lever med vold har behov for å drøfte situasjonen og på den måten få hjelp til å identifisere og erkjenne volden og kunne se mulighetene for et liv uten vold. Ofte ser vi også at disse kvinnene etter en bevisstgjøringsprosess flytter inn på krisesenteret.

Tilbudet til de ulike dagbrukerne varierer ut i fra den enkeltes behov. Hjelp til å komme i kontakt med rette hjelpeinstanser og/eller til å koordinere tjenester fra det offentlige hjelpeapparatet og hjelp til utfylling av søknader knyttet opp mot det offentlige hjelpeapparatet er også en del av dagtilbudet. Flere trenger hjelp til å forstå innholdet i offentlige dokumenter, vedtak og lignende.

Telefonveiledning

Krisesenteret i Moss har døgnbemannet telefon. Hit kan brukere ringe for å få veiledning, råd og støtte når de har mest behov for det. Mange kvinner som tidligere har benyttet seg av samtale- eller botilbudet har jevnlig telefonkontakt med krisesenteret og opplever dette som en stor trygghet i hverdagen.

Ansatte i hjelpeapparatet, samt pårørende kan ringe krisesenteret for råd og veiledning ved mistanke om vold.

Kvinner utsatt for menneskehandel (ROSA)

Krisesenteret i Moss tar, i likhet med mange andre krisesentre i Norge, i mot kvinner som er utsatt for menneskehandel i prostitusjon. Disse brukerne har normalt behov for lengre opphold, og max botid er satt til ni måneder, som er noe lenger enn refleksjonsperioden på

seks mnd. Hvis søknaden om opphold ikke er avgjort innen den tid, blir det vurdert overflytting til asylmottak.

Krisesenteret har ett rom til rådighet for kvinner fra ROSA-prosjektet. Krisesenteret har egen primærkontakt for disse kvinnene med hovedansvar for å koordinere hjelpetilbudet.

Daglig leder er representant fra krisesentrene i Østfold mot TOT (Tverrfaglig Operativt Team mot menneskehandel) i Østfold (NAV, politi, barnevern, krisesentre), men det har ikke være avholdt noen møter i 2018.

Juridisk bistand

Krisesenteret i Moss har utstrakt samarbeid med advokater slik at hjelpen er «lett tilgjengelig» og at advokatene som det henvises til er godt kjent med den problematikken kvinnene opplever. De fleste setter pris på godt samarbeid mellom krisesenter og advokat. Beboere og dagbesøkende velger ofte å avholde møter med advokat i våre lokaler.

Samtalegrupper

Krisesenteret tilbyr samtalegrupper for kvinner som blir eller har vært utsatt for vold fra partner.

Nettverkstreff og barnegrupper

Nettverkstreff er et tilbud vi gir brukere inntil ett år etter utflytting fra krisesenteret. Nettverkstreff er en sosial samling som arrangeres månedlig og foregår på kveldstid. Dette er et svært populært tiltak med stor oppslutning. Her opplever mange at vennskap dannes for livet. Barna er også velkommen til å være med på Krisesenteret disse kveldene. Vår barne- og ungdomsarbeider arrangerer egne program for barna. På denne måten treffer barna andre barn som er eller har vært i samme situasjon.

Tilrettelegging for kvinner med nedsatt funksjonsevne

Krisesenteret i Moss er delvis tilrettelagt for at kvinner med nedsatt funksjonsevne kan benytte vårt tilbud både som beboere og som dagbrukere.

Krisesentertilbud til menn

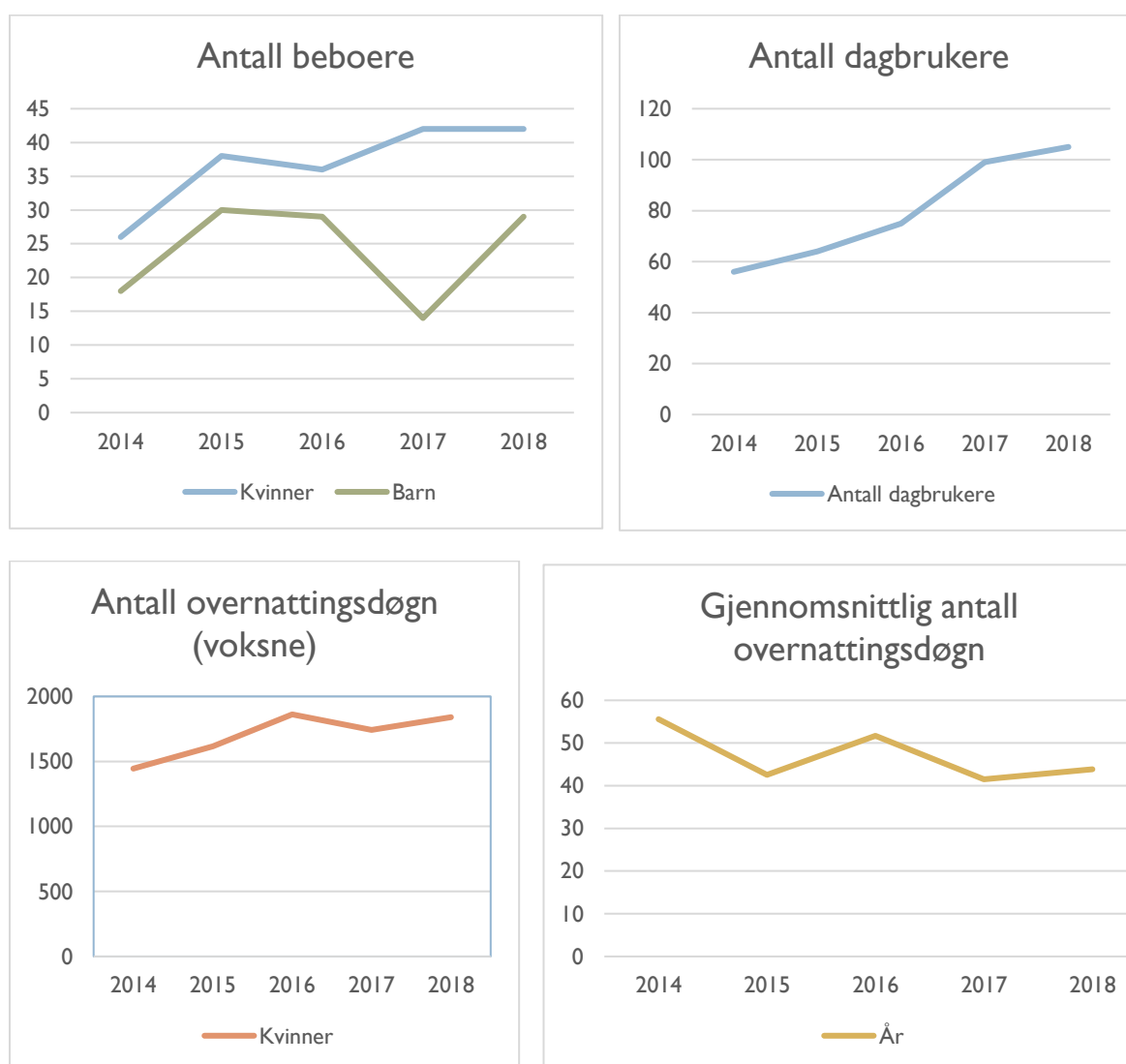
Eierkommunene kjøper botilbud for voldsutsatte menn ved Krise- og Incestsenteret i Fredrikstad. Krisesenteret i Moss tilbyr dagsamtaler og telefonveiledning for denne gruppen.

Statistikk

Det blir ført statistikk over kvinner og barn som bor på krisesenteret og voldsutsatte som bruker dagtilbudet vårt. Skjemaene sendes Sentio Research som på oppdrag fra Bufetat utarbeider statistikk for hele landet og for hvert enkelt krisesenter.

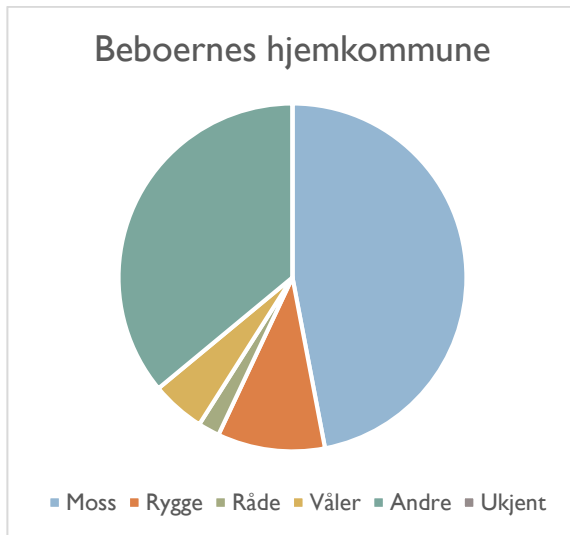
Tendenser

Både antall beboere og dagbrukere har hatt en svak økning de siste årene. Gjennomsnittlig overnattingsdøgn har hatt en svak nedgang. Økningen i antall dagbrukere kan blant annet skyldes tilbudet om gratis advokatbistand og samtaler som følge av undervisningsprosjektet i skolene, men også et resultat av et generelt tettere samarbeid mellom krisesenteret og samarbeidspartnerne. Antall komplekse og alvorlige saker øker. Samarbeidet med politiet er tett. Færre beboere drar tilbake til overgriper etter oppholdet på krisesenteret.

Beboere

Det har bodd 42 kvinner og 29 barn på krisesenteret i 2018. Gjennomsnittlig antall overnattingsdøgn for kvinnene har vært 44 døgn, til sammen 1841 døgn. 2 kvinner har bodd på «rom 23», skjernet enhet for sårbare grupper.

47% har vært bosatt i Moss, 10% er fra Rygge, 2% fra Råde, 5 % fra Våler, mens 36 % kommer fra andre kommuner, hovedsakelig pga sikkerhet eller har ukjent adresse (anonym).

Antall voldsutsatte menn som benytter tilbudet ved Fredrikstad krise- og Incestsenter er ukjent da bostedskommune ikke telles.

Om barna

- 21% av barna har hatt et opphold på krisesenter tidligere
- 79% av barna har en eller begge av foreldrene som er født i utlandet
- I 90% av tilfellene var voldsutøver barnets far, 7% stefar
- 19% har måttet slutte i skole/barnehage under oppholdet, pga sikkerhet (80%) og avstand (40%)
- 55% har måttet bytte skole/barnehage
- 72% av barna deltar ikke til vanlig i organiserte fritidsaktiviteter
- I 50% av tilfellene har krisesenteret sendt bekymringsmelding til barnevernet, og der det ikke er sendt skyldes 93% at barnevernet allerede er involvert

Om voldsutøver

- 81% av voldsutøverne var parter, 15% var foreldre, 5% stefar
- 69% av voldsutøverne har én eller begge foreldre født i utlandet
- I 46% av tilfellene var voldsutøver ruspåvirket

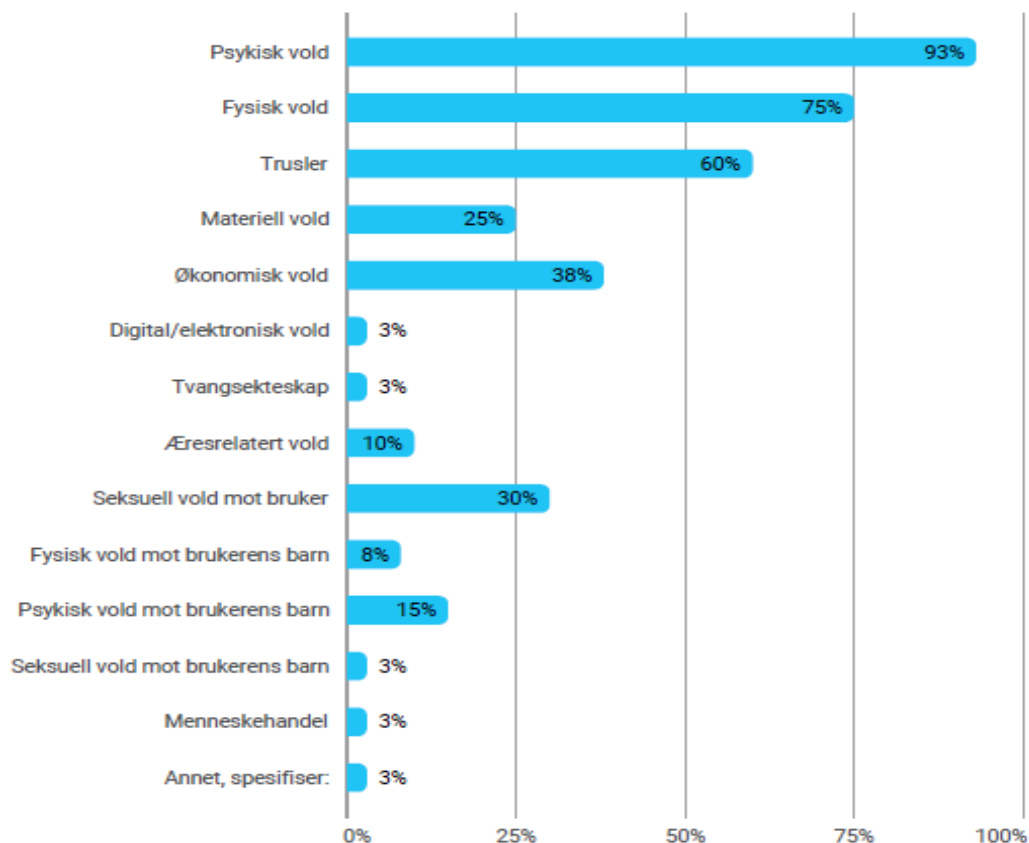
Om kvinnene:

- 74% hadde en eller begge foreldre født i utlandet
- 30% var i heltids- eller deltidsjobb
- 25% har nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne (psykisk 20%)
- 5% av overgrepene har vært et engangstilfelle, mens 50% har pågått lengre enn 5 år
- Bare 8 % av kvinnene drar tilbake til voldsutøver etter oppholdet

70% har ikke anmeldt forholdet, men 11% ønsket å gjøre det. Årsakene er:

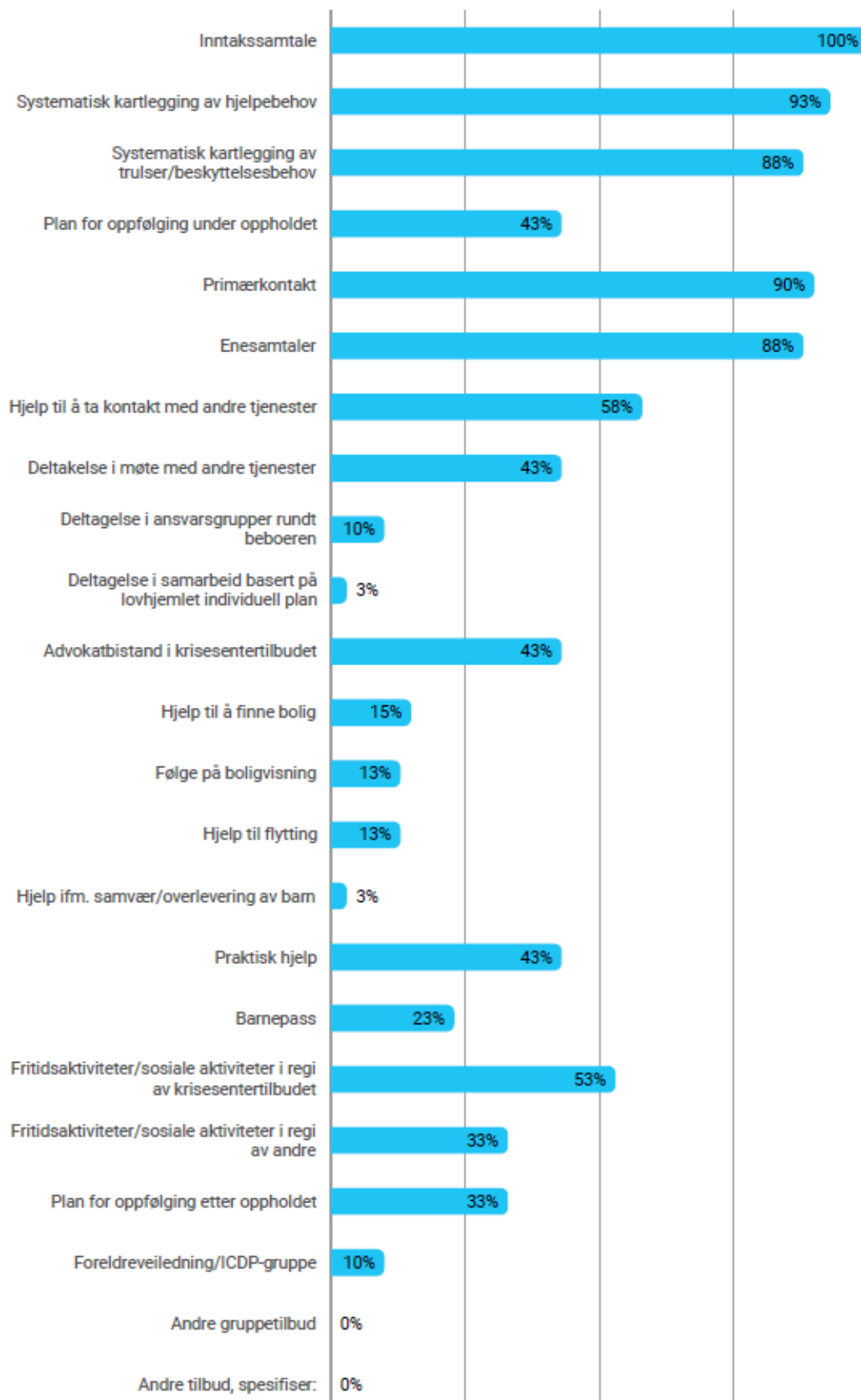
- Mor til bruker bor ikke i Norge.
- Hun vil vente å se om overgriper ble skremt av at Politiet nå vet om episoden.
- Har time hos advokat neste torsdag, bestemmer seg om anmeldelse da.
- Hun håper samboer blir rusfri etter behandling.
- Hun vil bare flytte og komme seg vekk fra ham.
- Hun vil ikke blande seg i saken, hun mener Politiet skal ordne det.
- Vil se an situasjonen
- Hun er redd for konsekvenser. Hun sier hun er redd for sitt liv.
- Ønsker ikke straffe han fordi barna er glad i ham.
- Hun sier han ikke kommer til å plage henne. De snakker nå sammen med god tone.
- Omfanget av vold mot mor er usikkert. Mor og barn flyttet inn på KS da B.V.T. ønsket dette. De 3 eldste barna fortalte i avhør om vold hjemme fra begge foreldrene.
- Hun flytter langt bort.
- Hun håper samboer skal slutte å drikke. Hun ønsker videre forhold med samboer.
- Hun sier det blir vanskelig da de har barn som skal ha samvær med far.
- Kvinnen flyttet ut fra KS før vi fikk snakket med henne om dette.
- Hun sier hun ikke orker påkjenningen av anmeldelse nå.
- Fordi det er familien.
- Håper på endring da samboer går i terapi.
- Redd alt blir verre.
- Forsøkte Kode 6, ikke gjennomført.
- Tør ikke.
- Tror ikke det er riktig løsning.
- Bamevernet skal drøfte saken med Politiet.
- Håper på endring etter terapi/psykolog.
- Skal tenke på det.

Type vold har vært:

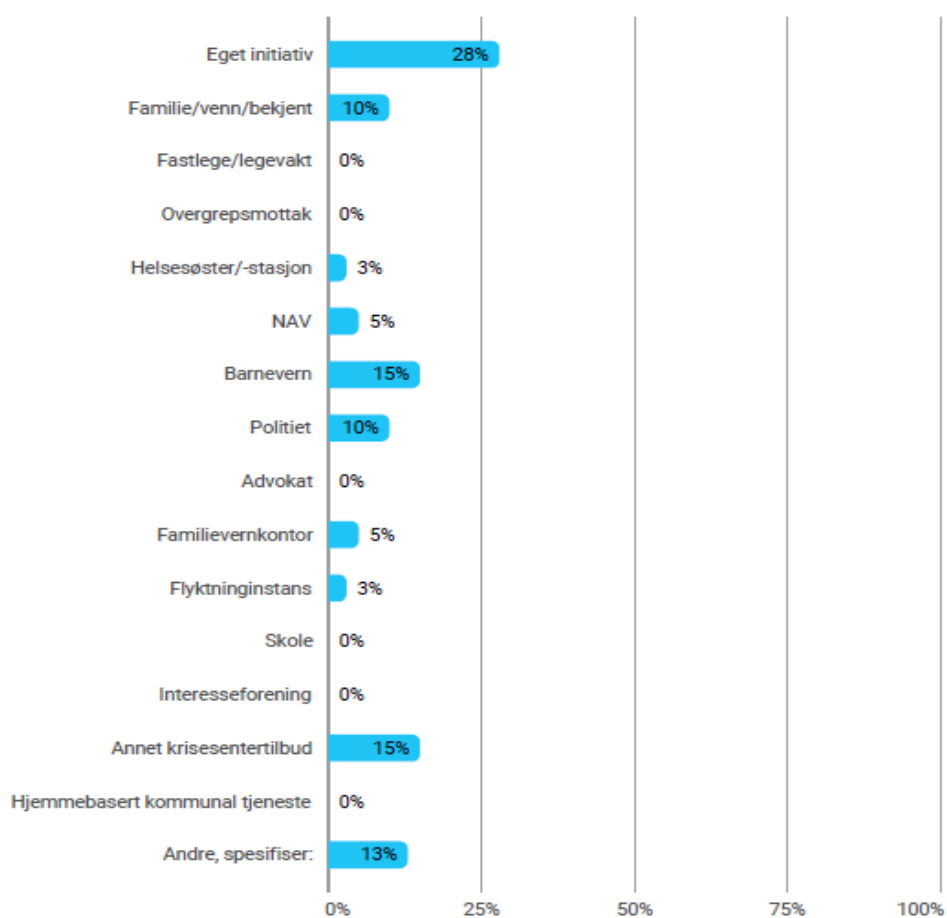

Type bistand kvinnene har fått på krisesenteret:

Hvordan beboeren kom i kontakt med krisesentertilbudet:

Gode givere i alle aldre: Kjærkomne gaver fra Halmstad Tirsdagsklubb og Leah, Marthe og Emilie fra Rygge ungdomsskole i forbindelse med valgfaget «Innsats For Andre». KriSenteret takker alle givere på det varmeste.

Brukerevalueringer - beboere

15 beboere har levert brukerevaluering etter et opphold på krisesenteret. Spørsmålene er av type JA/NEI med utdypningsmuligheter:

- Føler du deg trygg på senteret?
- Synes du personalet viser hensyn og respekt for deg?
- Har du fått den støtten du trenger?
- Synes du tilbudet til barna har vært tilfredsstillende?
- Vil du anbefale stedet til andre i liknende situasjon?
- Har du forslag til forbedring? I så fall hvilke?

Alle 15 som har besvart skjemaet, har svart 'ja' på alle spørsmålene. Denne type relativt enkle evalueringsskjema vil ha flere feilkilder, men hensikten er at skjemaet skal være enkelt å fylle ut, at det blir gjort og at svarene kan gi signaler om forbedringspotensialet.

Under «utdyp svaret» har kommentarene vært:

- Får gode råd, personalet sørger for kontakt med advokat og politi.
- Stor trygghet med kamera. Vet hvem som kommer.
- Fått støtte jeg behøver og mer, og fått støtte i det som er det viktigste for meg, nemlig barna.
- Barna har følt seg frie på krisesenteret.
- Jeg har hatt det bedre enn på sykehus. Jeg var så traumatisert da jeg kom.
- Veldig flott tilbud til barna med aktiviteter.
- Det var så trygt og rolig her.
- Ansatte har en rolig tilnærming og viser at de forstår situasjonen.
- Fikk litt alenetid, fred og ro. Fikk tid til å tenke.
- Ingen som maser eller tvinger meg til å gjøre noe.

Forslagene til forbedringer er av bygningsmessig og praktisk karakter, som større beboerrom, bedre kjøkkenplass, bedre rutiner for rydding i beboerdelen m.m.

Dagbrukere

65 dagbrukere og 40 skolelever har til sammen hatt 270 veiledningssamtaler ved krisesenteret.

Om dagbrukerne:

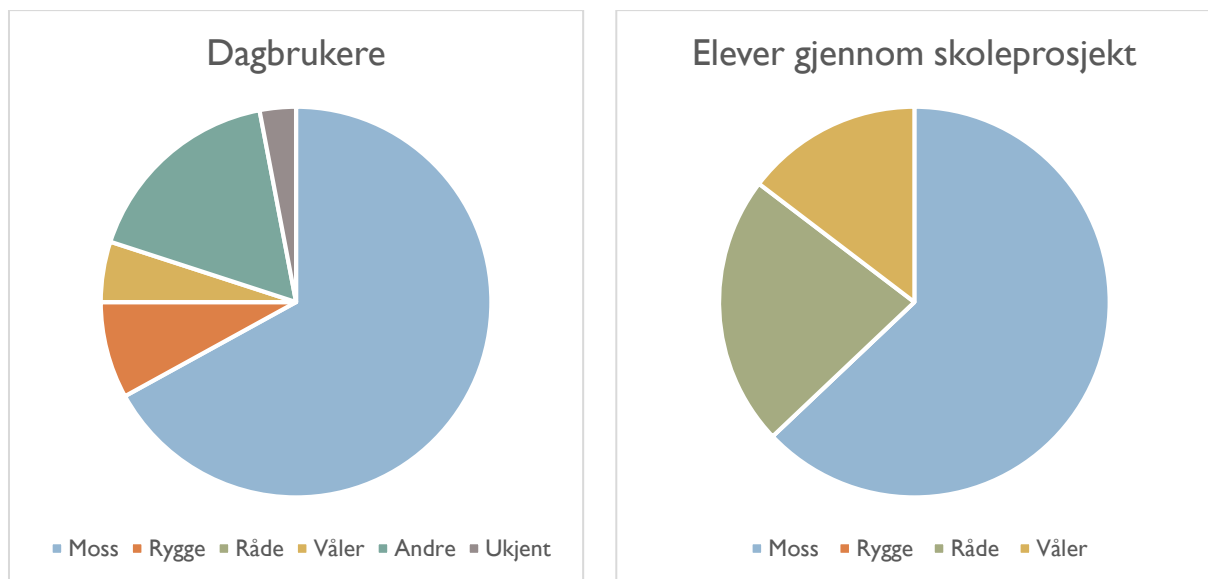
- 55% har utenlandsk opprinnelse
- 63% tok kontakt på eget initiativ, 7 % ble henvist fra politiet, 3 % fra lege, og 6% ble fulgt til krisesenteret av familie/venner.
- 4% av dagbrukerne er menn

- 64% har hjemmeboende barn under 18 år
- I 41% av tilfellene er barnevernet allerede involvert
- 28% av kvinnene var gift/samboer
- 62% var i jobb
- 67% hadde foreldre der en eller begge var født i utlandet
- 20% hadde psykiske lidelser, 2% nedsatt synsevne

Dagbrukernes hjemkommune:

Av dagbrukerne er 67% bosatt i Moss, 8% er fra Rygge, 0% fra Råde, 5% fra Våler, mens 17% kommer fra andre kommuner og 3% har ukjent adresse (se figur under t.v).

Figuren til høyre viser fordelingen av elever som har villet ha samtale etter at krisesenteret har hatt undervisning om vold i klassen. Helsestasjonen i Rygge kommune har egne ansatte som gjennomfører undervisningen om vold i skolene, og fremkommer derfor ikke i figuren nedenfor.

Om voldsutøvere:

- 37% partner
- 56% tidligere partner
- 6% foreldre/steforeldre

Prosjektmidler - oversikt

Driftsregnskapet viser i enkelte poster et betydelig høyere forbruk enn budsjettet. Dette skyldes innkomne statlige prosjektmidler og gaver fra private og organisasjoner, totalt ca 1,5 mill. kroner i 2018 som inngår i regnskapet:

Statlige prosjekt- og driftsmidler kr 415.000,-:

- Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging: Undervisning i skolene (150')
- BUFdir Krisesentertilbudet til sårbare grupper- «Krisesentertilbudet til sårbare grupper» (BUFdir). Skjermet boenhet + samarbeidsrutiner med DPS og kommunenes avd. rus og psykisk helse fase tre (100')
- Statens sivilrettsforvaltning: Gratis advokatbistand (85')
- OU-midler (ledelse/veiledning) (80')

Midler fra BUFdir «TryggEst» til kommunene, overført til krisesenteret kr 860.000,-

Fra andre givere kr 294.000,-:

- Storesand feriekoloni 96'
- Interessekontoret Moss kommune 198'

Overførte midler fra 2017, benyttet i 2018:

BUFdir «Krisesentertilbudet til sårbare grupper» kr 200'

Samhandlingspris kr 125'

Prosjektmidler overført til 2019:

Rest Samhandlingspris kr 125'

TryggEst kr 430'

Storesand 60'

Interessekontoret Moss kommune (til barn og prosjekt unge ledere) 178'

Gavepenger

Krisesenteret har et fond fra tidligere år fra innkomne gavemidler. For 2018 det ble hentet inn kr 100' fra gavefondet. Pengene har vært benyttet til turer, opplevelser, felles arrangementer, middager og andre aktiviteter for beboerne.

Gavepenger inn 2018	kr 116'
Overført fra gavefond	<u>kr 100'</u>
Benyttet gavepenger 2018	kr 216'

Styrets årsberetning

Årsberetning fra styret - 2018

1. Virksomhet

Krisesenteret i Moss IKS er et interkommunalt selskap drevet av kommunene, Moss, Rygge, Våler og Råde. Driften følger Lov om kommunale krisesentertilbud (2010) og målet er å beskytte og forebygge vold i nære relasjoner for kvinner og deres barn. Krisesentertilbud for voldsutsatte menn kjøpes av Krise- og Incestsenteret i Fredrikstad.

2. Utvikling i resultat og stilling

Etter styrets mening gir det fremlagte resultatregnskap og balanse fyllestgjørende informasjon om driften i 2018 og om selskapets stilling 1. januar 2019. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning ved bedømmelsen av selskapets resultat og stilling.

3. Forsknings- og utviklingsaktiviteter

Det har ikke vært utgifter til forskning i regnskapsåret. Krisesenteret i Moss IKS deltar i to nasjonale utviklingsprosjekt for 1) avdekke vold for risikoutsatte voksne som selv ikke er i stand til å varsle fra 2) krisesentertilbud til sårbare grupper. I Mossregionens handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2015-2019) har Krisesenteret i Moss IKS et koordinerende ansvar. Krisesenteret i Moss IKS har for tredje året på rad et systematisk undervisningsprosjekt i samarbeid med skolene og helsestasjonene med midler fra Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging/Justisdepartementet.

4. Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

5. Ansatte/arbeidsmiljø/godtgjørelser

Ved utgangen av regnskapsåret hadde selskapet 10 fast ansatte, til sammen 8,6 årsverk, samt 2 prosjektstillinger. Sykefraværet har vært på 11,4 % totalt. Korttidsfraværet (<16 dager) har vært 4,2 %, mens langtidsfraværet (>16 dager) har vært på 6,1 % som i hovedsak skyldes fravær pga svangerskap og operasjon.

Krisesenteret har verneombud og HMS-rutinene fungerer som beskrevet i personalhåndbok, faglige rutiner og sikkerhetsrutiner. Bedriften er tilknyttet bedriftshelsetjeneste. Personalet får månedlig veiledning i gruppe med ekstern psykolog, og ved behov tilbys oppfølging av psykolog og bedriftshelsetjeneste. Personalmøter avholdes regelmessig.

Det utbetales lønn til ansatte i tråd med kommunens regulativ. Det er utbetalt godtgjørelse til styremedlemmer, samt kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste.

6. Likestilling

Det er kun kvinner ansatt ved Krisesenteret i Moss IKS. Styret (5) og varamedlemmer som møter fast (2), er sammensatt av 3 kvinner og 4 menn.

7. Ytre miljø

Selskapet driver ikke virksomhet som forurensrer det ytre miljø.

8. Vedrørende årets resultat

Det regnskapsmessige resultatet for 2018 går i null. Driftsregnskapet hadde et merforbruk (underskudd) før årsoppgjørdisposisjoner på kr. 396.242,-. For å komme i balanse ble avsetninger til disposisjonsfond som opprinnelig var budsjettert til kr. 721.000,- strøket med tilsvarende beløp. Avsetningen til disposisjonsfond ble da kun kr. 324.758,-.

Det er mottatt kr 1.569.000,- i statlige- og private prosjektmidler, og ubenyttede prosjektmidler i 2018 kr 668.000,- avsettes til øremerkede fond for benyttelse i prosjektene i 2019.

Moss, 06.03.2019

Styret for Krisesenteret i Moss IKS:

Ida Elisabeth Thorbjørnsen
Konst. styreleder

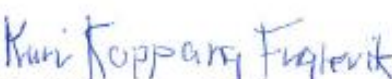

Terje Turøy
Styremedlem

Elisabeth Heltne Åsskau
Styremedlem

Gunnar Skallerud
Styremedlem

Irene Lillejord
Ansatt representant

Shehryar Khan
1. vara

Kari Koppang Fuglevik
2. vara

Per-William Bertelsen
3. vara

Grete Mørch
Daglig leder